

## **Uproszczony poradnik dotyczący informowania o zastosowaniu zidentyfikowanym w ramach łańcucha dostaw**

Zgodnie z rozporządzeniem REACH każdy producent lub importer substancji chemicznej jest obowiązany do rejestracji substancji w odpowiednim terminie (grudzień 2010 r., czerwiec 2013 r. lub czerwiec 2018 r.). Jeżeli substancja jest zaliczana do niebezpiecznych (na podstawie danych pochodzących z testów), dokumenty rejestracyjne powinny zawierać ocenę narażenia na działanie substancji dotyczącą ludzi i środowiska. Ocena narażenia na działanie powinna uwzględniać zidentyfikowane zastosowania substancji oraz jej usunięcie jako odpadu.

Częścią procesu oceny narażenia na działanie jest utworzenie scenariusza narażenia (Exposure Scenario – ES) dla każdego zastosowania zidentyfikowanego. Scenariusz obejmuje poszczególne etapy istnienia substancji, włącznie z jej usunięciem jako odpadu. Scenariusz narażenia opisuje, w jaki sposób człowiek i środowisko mogą być narażone na skutki działania substancji i w jaki sposób to narażenie może być poddane kontroli dzięki zastosowaniu odpowiednich warunków operacyjnych (Operational Conditions – OC) oraz środków kontroli ryzyka (Risk Management Measures – RMM). OC opisują, w jaki sposób należy używać substancji, a RMM opisują środki ostrożności wymagane do bezpiecznego posługiwania się substancją. Ostatecznie streszczenie scenariusza narażenia wchodzi w skład rozszerzonej Karty Charakterystyki (Extended Safety Data Sheet – eSDS), przekazywanej użytkownikowi.

REACH umożliwia dalszym użytkownikom (Downstream Users – DU) informowanie swoich dostawców o zastosowaniu danej substancji lub produktu, co pozwala włączyć tę informację do dokumentów rejestracyjnych. REACH określa te zastosowania mianem zidentyfikowanych. Dopuszczając takie zastosowania, dostawca jest obowiązany dostarczyć odpowiedni scenariusz narażenia dla każdej niebezpiecznej substancji. Jeżeli jednak dalszy użytkownik nie zamierza informować dostawcy o zastosowaniu substancji, powinien przygotować własny scenariusz narażenia i zarchiwizować go, a także przekazać do wiadomości Europejskiej Agencji Chemikaliów (European Chemical Agency – ECHA).

Zgodnie z poradnikami wydanymi przez ECHA zastosowanie każdej substancji chemicznej można opisać, używając serii kodów znanych jako system deskryptorów do opisu zastosowań (Use Descriptor System). Każdy typ produktu może mieć kilka deskryptorów do opisu odzwierciedlających poszczególne etapy jego istnienia. **Ta wspólna struktura umożliwia ujednoczenie informacji o zastosowaniu we wszystkich łańcuchach dostaw włącznie z łańcuchem dostaw środków smarnych.** Kody podzielone są na pewną liczbę kategorii:

- SU** sektor zastosowań (Sector of Use): opisuje główny zakres zastosowań (produkcja przemysłowa, użytek prywatny itd.) oraz typ przemysłu (np. wielki przemysł chemiczny);
- PC** kategoria produktu chemicznego (Product Category): opisuje typ produktu (np. płyn hydrauliczny, chłodziwo do obróbki metali itd.);
- PROC** kategoria procesu (Process Category): opisuje, w jaki sposób dana substancja jest stosowana (np. napyłanie, nakładanie pędzlem itd.);
- ERC** kategoria uwalniania do środowiska (Environmental Release Category): opisuje warunki emisji do środowiska związane z kodami PC i PROC;
- AC** kategoria wyrobu (Article Category): opisuje typ wyrobu, w który została przetworzona dana substancja. Mało prawdopodobne, by miało to zastosowanie w przypadku istniejących środków smarnych.

Dwa stowarzyszenia przemysłowe reprezentujące producentów środków smarnych (ATIEL<sup>1</sup> i ATC<sup>2</sup>) określiły kilkaset różnych zastosowań środków smarnych i przypisały każde z nich do jednej, ogólnej grupy zastosowania środków smarnych (Lubricant Use Group) na podstawie zwyczajowego zastosowania wyrobów (tzn. ich profilu narażenia).

Następnie ogólnym grupom zastosowania środków smarnych przypisano deskryptory do opisu tak, że każde z poszczególnych zastosowań środka smarnego można opisać za pomocą

ograniczonej liczby deskryptorów do opisu, co umożliwi łatwe i spójne informowanie o zastosowaniach wewnątrz łańcucha dostaw.

Opracowany zostanie ogólny scenariusz narażenia (Generic Exposure Scenario – GES) obejmujący wymienione grupy zastosowania środków smarnych, dzięki czemu nie będzie potrzebne opracowywanie osobnego scenariusza narażenia dla każdego ze zidentyfikowanych różnych typów zastosowań środków smarnych.

---

<sup>1</sup>ATIEL = Association Technique de L'Industrie Européenne des Lubrifiants (Techniczne Stowarzyszenie Europejskich Producentów Olejów Smarnych)

<sup>2</sup>ATC = Technical Committee of Petroleum Additive Manufacturers in Europe (Techniczny Komitet Europejskich Producentów Dodatków)

ATIEL i ATC opracowały poradnik opisujący, w jaki sposób dostawcy i klienci łańcucha dostaw środków smarnych mogą korzystać z tych ujednoczonych informacji, aby zapewnić prawidłowe określenie specyficznych zastosowań swoich produktów.

W internetowym poradniku ATIEL punkt 7 opisuje, w jaki sposób dalsi użytkownicy powinni korzystać z informacji w celu sprawdzenia, czy prawidłowo określili specyficzne zastosowania swoich produktów. W tym celu zalecane są następujące etapy:

### **Etap 1.**

Wyobraźmy sobie, że nasza firma jest przemysłowym użytkownikiem rozcieńczalnego koncentratu chłodziwa do obróbki metali. Korzystając z tabeli zastosowania środków smarnych (Lubricant Application Table) (punkt 7.2 na stronie internetowej ATIEL), szukamy kombinacji rodziny (Family) i specyficznego zastosowania (Specific Application) najlepiej opisującej stosowane przez nas wyroby i sprawdzamy, do której ogólnej **grupy zastosowania środków smarnych (Lubricant Use Group) (B do F)** zostały one przypisane. Na przykład:

Rodzina (Family): chłodziwo do obróbki metali (Metalworking Fluid)

specyficzne zastosowanie (Specific Application): chłodziwa do obróbki skrawaniem, w tym do szlifowania – rozcieńczalne (koncentrat) (Machining/Grinding Fluids–soluble (concentrate))

grupa zastosowania środków smarnych (Lubricant Use Group): E

Oznacza to, że rozcieńczalny koncentrat chłodziwa do obróbki metali należy do Grupy E w klasyfikacji ATIEL/ATC grup zastosowań środków smarnych.

Pamiętajmy, że chłodziwa do obróbki metali przypisywane są do różnych grup zastosowań środków smarnych, w zależności od tego, czy chodzi o koncentrat, czy też o rozcieńczony płyn gotowy do użycia. W takim wypadku należy określić obie grupy zastosowania środka smarnego odpowiednie dla zastosowania wyrobu.

### **Etap 2.**

Po określeniu grupy zastosowania środka smarnego w etapie 1 otwieramy arkusz kalkulacyjny o nazwie "Lubricant DUCC table" (punkt 7.3 na stronie internetowej ATIEL).

W kolumnie A tej tabeli znajduje się lista grup zastosowań środków smarnych, z podziałem na: przemysłowe (i), profesjonalne (p) i konsumenckie (c), a każda z tych podkategorii ma osobny zestaw deskryptorów do opisu. Ogólnie rzecz biorąc, "przemysłowe" to wybór odpowiedni w przypadku produkcji i większości zastosowań środków smarnych. Pozostałe, czyli "p" i "c", są przeznaczone, odpowiednio, dla niewielkich warsztatów i użytku domowego. Pamiętajmy, że nie we wszystkich grupach zastosowania środków smarnych występują podkategorie "profesjonalne" i "konsumenckie", gdyż środki te nie są stosowane w tych sektorach.

Ponieważ w tym przykładzie nasza firma ma charakter przemysłowy, znajdujemy w kolumnie A "ATIEL-ATC Group E(i)". Kombinacja SU, PC, PROC i ERC w tym wierszu tabeli stanowi spójne deskryptory do opisu, tak jak zostały one przypisane przez ekspertów ATIEL i ATC rozcieńczalnemu chłodziwom do obróbki metalu – do obróbki skrawaniem, w tym do szlifowania (koncentratem) zgodnie z uzgodnieniami producentów dotyczącymi zastosowania tego typu płynów obróbkowych.

Powinny one pasować do procesów lub działań opisanych w kolumnie C i powinny być zgodne ze sposobem zastosowania tego typu środka smarnego przez nas (i, w razie potrzeby, naszych klientów). W innych zakładkach tego arkusza zamieszczono, w celach informacyjnych, szczegółowe opisy skrótowych kodów PROC i ERC.

### **Etap 3.**

Jeżeli zastosowania naszego produktu pokrywają się z deskryptorami do opisu przypisanymi przez producentów środków smarnych (a najprawdopodobniej prawie wszystkie zastosowania będą odpowiednio określone), wówczas nie ma potrzeby podejmować dalszych działań, gdyż te właśnie zastosowania zidentyfikowane zostaną określone podczas rejestracji. Jeżeli jednak uważamy, że zastosowanie nie jest odpowiednio określone (np. stosujemy środek smarny do innego celu niż opisany w tabeli zastosowań środków smarnych), wówczas powinniśmy się skontaktować bezpośrednio z naszym dostawcą.

Pamiętajmy, że deskryptory do opisu, które zostały przypisane każdej grupie zastosowania środków smarnych stanowią, w aktualnym rozumieniu grupy roboczej, "normalne" zastosowanie środków smarnych, tzn. opisują zadania, które są spodziewane w miejscu pracy lub otoczeniu konsumenta. Jednakże treść strony internetowej ATIEL i ATC będzie monitorowana i aktualizowana w miarę udostępniania nowych informacji i poszerzania wiedzy na temat systemu deskryptorów do opisu.

## **Podsumowanie**

Ogólnie rzecz biorąc, mamy do czynienia ze złożonym procesem, który wymaga szczególowej znajomości rozporządzenia REACH i stosowanej w nim terminologii. Celem działań ATIEL i ATC było ułatwienie naszym klientom tego procesu oraz opracowanie metodologii i interpretacji zgodnej ze standardami branży. Jeżeli Państwo zainteresowani poszerzeniem swojej wiedzy na temat zagadnień omówionych w tym opracowaniu, zalecamy zapoznanie się z poradnikami na stronie internetowej ECHA.

Szersza znajomość tej tematyki jest niezbędna do prawidłowego wypełniania swoich zobowiązań w ramach przepisów prawa. REACH ma wpływ na każdy element łańcucha dostaw, począwszy od pierwotnego producenta lub importera, aż po użytkownika docelowego. Witryna internetowa ECHA ([http://guidance.echa.europa.eu/index\\_en.htm](http://guidance.echa.europa.eu/index_en.htm)) zawiera szereg poradników, niektóre w wersjach uproszczonych, a inne zawierające szersze opracowania tej tematyki. Zalecamy Państwu zapoznanie się z tymi poradnikami w celu zdobycia szerszej wiedzy na temat przepisów dotyczących zidentyfikowanych zastosowań oraz ich wpływu na łańcuch dostaw.